עו א ב מיי פ"ג מהלי אבל הלכה ג ופ"א

מהל' טומאת מת הלכה יו

סמג לאויו רלה טוש"ע י"ד סימן שעב סעי׳ ב: עו ג מיי פי״ו מהלי איסורי ביאה הלי יב:

לה ד מיי שם ופ״ה

הלכה י:

יב: ב ו מיי׳ פ״ו מהלכות

יבוס הלכה יה: בא ז ח מייי שם הלכי

פב ט מיי׳ פט"ו מהלכות

עשין מט טוש"ע אה"ע מי' א מעי' ה: פג י מיי' פי"ח י

סמג לאוין קכא טוש"ע שס סי' ו סעי' ח:

אישות הלכה ז סמג

איסורי ביאה הלכה ב

 ל) צ"מ קיד: [כריתות ו:],
כ) רש"ל מ"ו, ג) [לעיל מ"ו, נט.],
ל) יומא יח., נט.ן, ד) יומה יה., ס) סנהדרין יח: לעיל כ., 1) פיי או אשה לפרות הרמב"ם ומתוך 053 פרש"י משמע דגרם אא"כ יש לו בנים ולא היה בגרסתו אשה כלל], ז) לקמן פא., ה) [במדבר יט], ע) [ועי׳ תוס׳ ב״ב נח. כתבו ישוב לזה ותוס' נדה ע: ד"ה ואין נליב], י) בחסרונות: אלא להיבן, של במסודטתו. מנה אדום גבי ההוא רומאה, ל) [וע' תוספות נזיר נד. ב"ק לח. ב"ב נח. מס' ע"ו

> גם' אתם קרוין אדם. עי' מתני' רפ"ג דנגעי' וכתוי"ט שם רפי"ב: מתני' אירם את בוונגי האלמנה. עי' לעיל דף כ ע"ב תד"ה אטו ביאה: גמ' קמיר קחזינא הכא. עיין ב"ב דף כ"ח ע"ח תד"ה זכור: תום' ד"ה ואין וכו' דיש חילוק בין אדם להאדם. עי' ירמיה לב כ' וניטראל וכאדם: בא"ד בסוף הדבור

בא"ד בסוף הדבור היינו בני אדם הראשון.

עיין בראב"ן סימן שי"ז: ד"ה שנבעלה וכו' אלא מחייבי כריתות וכו'. עיין

. גיטין ד' פט ע"א תד"ה

בעולה ובמהרש"א שם:

גליון הש"ם

הגהות הב"ח (ל) תום' ד"ה כהן וכו' שומרת ינם שנפלה לפני סתנות יכט שנפרות לפני כהן הדיוט: (ב) בא"ד תנן לה לעיל. נ"ב בפרק ב' דף :>

מוסף רש"י אינן מטמאין באהל. דגבי אחל כתיב אדם, להכי מואל כמיב מוט, אדם כי ימות באהל (ב"ם קיד:). ת"ל יקח אשה. כי אם בתולה מעמיו יקח אשה, והאי אשה קרא ימירא הוא (לעיל נט.). תרקבא. חלי סחה, תרי וקב. דינרי. זהונים (יומא יות). מרתא בת (יומא יח.). מרתא בת בייתוס. ללמנה עשירה היתה וקידשה יהושע בן גמלא ונתנה ממון לינאי המלך ומינהו להיות כהן גדול (שם). קא פסיק ותני. אלמנה לכהן גדול, לא שנא מן האירוסין ולא שנא מן הנשואין. לא שנא נפלה לפניו מן הנשואין דהיינו תרתי לריעותא, חדא דאלמנה היא ואיכא לאו דאלמנה לא יקח, ועוד דבעולה היא ואיכא איסור עשה לגביה, דכתיב אשה בבתוליה יקח דמולה ולאו הדא ולח בעולה, ולחו הכח מכלל עשה עשה, ולח שנח נפלה לפניו מן האירוסין ועדה בחולה, דליכח אלח לחו דאלמנה (לעיד ב). בשלמא, מן הגשואין בשלמא, מן הגשואין בשרמא מן הגשואין עשה ולא תעשה הוא. איכא עשה ולא מעשה באיסורא, במולה יקח ולא בעולה, דהיינו עשה, אלמנה לא יקח הרי לאו (סנהדרין יח:). ואין עשה. יכמה יכל עליה (שם יש.). יבא עשה. דיכמה יכל

אין מטמאין. את המאהיל עליהם: אתם קרוים אדם. וגבי טומאת קברי עובדי בוכבים אינן משמאין באהד. חימה למה ליה לרבי אהל כתיב אדם כי ימות באהל (במדבר יט): נפש אדם. במדין כתיב: ומשני הא דקרי להו אדם משום דבעי למכתב בהמה גבייהו כדכתיב וחמורים ובקר [שם לא] וגבי בהמה מיקרו אדם אבל אדם סתמא לא

מיקרו: אנשי נינוה עובדי כוכבים היו: כל הורג נפש. במדין כתיב ומדבעו טומאת שבעה אלמא מיטמו: ממגע ומשה מי מעטינהו. וגבי מגע השכחן נוגע בעלם או בחללי דלא כתיב אדם הלכך אע"ג דלא מיקרו אדם מטמו במגע ובמשה: ס"ל בסולה מעמיו יקה אשה. האי אשה לא אינטריך אלא לדרשה: מינהו אין. כלומר המלך מינהו אבל אחיו הכהנים וסנהדרין לא מינוהו: נחמנה לא. נתמנה לא קתני דהוי משמע דראוי היה לכך: קטיר קחזינה הכה. קשר של רשעים אני רואה כאן שלא היה ראוי לכך אלא שנתן ממון ומינוהו: בזרגבי' חולץ. כהן גדול: ולא מייבם. דאלמנה היא ואסורה לו: גבו' לה מעשה ועשה. אלמנה לה יקח בתולה יקח (ויקרא כא) ולא בעולה: כזתבר' אלא אם כן יש לו בנים. משום דמלווה על פריה ורביה וה"ה לישראל ובגמרא מפרש אמאי נקט כהן: שהיא זונה האמורה בחורה. ובגמרא מפרש לה: אלא הגיורת והמשוחררת. דביחת עכו"ם ועבד פסלה: ושנבעלה בעילת זנות. כגון ישראלית הנבעלת לפסול לה:

שנא' ואתן צאני צאן מרעיתי אדם אתם ° אתם קרויין אדם ואין העובדי כוכבים קרויין אדם מיתיבי יונפש אדם ששה עשר אלף משום בהמה משתים עשרה בה הרבה משתים עשרה רבוא אדם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו י(ובהמה רבה) משום בהמה יכל הורג נפש וכל נוגע בחלל תתחמאו דלמא איקמיל חד מישראל ורבנן לא נפקד ממנו איש ור' שמעון בן יוחי זלא נפקד ממנו איש לעבירה רבינא אמר במעטינהו קרא מאטמויי באהל דכתיב יאדם כי ימות באהל ממגע ומשא מי מעטינהו קרא: מתני' בייאירם את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול יכנום ומעשה ביהושע בן גמלא שקדש את מרתא בת ביתום ומנהו המלך להיות כה"ג וכנסה שומרת יבם שנפלה לפני כהן הדיום ונתמנה להיות כה"ג אע"פ שעשה בה מאמר הרי זה לא יכנום: גמ' ת"ר מנין שאם אירם את האלמנה ונתמנה להיות כהן גדול שיכנום ת"ל ייקח אשה א"ה שומרת יבם נמי אשה ולא יבמה: מעשה ביהושע וכו': מנהו אין נתמנה לא אמר רב יוסף °קטיר קחזינא הכא ידאמר רב אםי

תרקבא דדינרי עיילה ליה מרתא בת ביתום לינאי מלכא עד דמוקי ליה ליהושע בן גמלא בכהגי רברבי: בותני יכהן גדול שמת אחיו חולץ ולא מייבם: גמ' סקא פסיק ותני דלא שנא מן האירוסין ולא שנא מן הנשואין בשלמא מן הנשואין עשה ולא תעשה הוא יואין עשה דוחה ל"ת ועשה אלא מן האירוסין ייבא עשה וידחה את לא תעשה הגזירה ביאה ראשונה אמו ביאה שניה: **כותנר'** "כהן הדיום לא ישא אילונית אלא א"כ יש לו יאשה ובנים יכלא ישא אע"פ שיש לו אשה ובנים ילא ישא אילונית שהיא זונה האמורה בתורה וחכמים אומרים 'אין זונה אלא גיורת ומשוחררת ושנבעלה בעילת זנות: גמ' א"ל ריש גלותא לרב הונא מ"ם משום פריה ורביה אפריה ורביה כהנים הוא דמפקדי וישראל לא מפקדי אמר ליה משום דקא בעי למיתני סיפא רבי יהודה אומר אע"פ שיש לו אשה

קברי משמאין באהל גמ'

דסך שמן המשחה לעכו״ם פטור ומשמע דטעמא משום דכתיב על בשר אדם ואין עובד כוכבים קרוי אדם ומיהו מצי למימר דטעמא דרבי מאיר דפטור הוי מטעם דכל שהוא בסך הרי הוא בלא ייסך וכל שאין בסך אין בלא ייסך ור״ת מפרש °דיש חילוק בין אדם להאדם דעובדי כוכבים בכלל האדם נינהו והא דקאמר כהנים לוים וישראלים לא נאמר ה״ק אדם לא נאמר דהוי משמע כהנים לוים וישראלים אלא האדם וכל הני קראי דמייתי כתיב אדם דלא פריך מקראי דכתיב האדם וה"ר משולם היה אומר דגבי פורענות דוקה קחמר חתם קרוין אדם דלא רצה לכתוב ישראל בהדיא גבי פורענות אבל גבי האדם וחי הוה ליה למכתב בהדיא כהנים לוים וישראלים כמו שרגיל בכל מקום והא דפריך מהני קראי אע"ג דעובדי כוכבים נמי קרויין אדם מ״מ פריך כיון דגבי פורענות ישראל קרוין אדם היכא

בנאה לניוני מערתא דאברהם אבינו ואדם הראשון (ב"ב נת.)

אותם שמתו משעה שנאמרה אותה

פרשה דחדם כי ימות בחוהל דכי ימות

משמע באותם העתידים למות עדייו

ומדאילטריך נמי בנזיר (דף נד. ושם)

קרא לרבות קבר שלפני הדבור למגע מכלל דבאהל לא מטמאש:

ואין העובדי כוכבים קרוים אדם.

ופ׳ ד׳ מיתות (סנהדרין דף נט. ושם)

דרשינן דעכו״ם העוסק בתורה הרי

הוא ככהן גדול שנאמר אשר יעשה

אותם האדם וגו׳ כהנים לוים וישראלים

לא נאמר אלא האדם ופי׳ בקונטרם

בסנהדרין (ג"ז שם ד"ה האדם) דההוא לית

ליה הך דר"ש דהכא ויתכן לפי ספרים

דגרסי התם רבי ירמיה אבל לספרים

דגרסי התם ר' מאיר קשיא דשמעינן

ליה לר"מ בפ' קמא דכריתות (דף ו:)

דלא איירי אלא בעובדי כוכבים דוקא

לא הוה ליה למיקרינהו אדם והא

תימא לברים מס' ע"ו (ג. ושס)

אף דאיקרו אדם אדם ואברהם או אפי׳ לרבנן דאמרי קברי עובדי

כוכבים מטמאין באהל הא לא מטמא באהל אפילו קברי ישראל אלא

תורה אור השלם 1. ואַתּן צאנִי צאן מָרְעִיתִי אָדְם אַתֶּם אֲנִי מַרְעִיתִי אָדְם אַתֶּם אֲנִי אֱלֹהֵיכֶם נְאֻם אֲדֹנֶי אַלֹהִים: יחוקאל לד לא

אַלוּים: יווקאַג זו גאַשְּׁה 2. וְנֶפֶּשׁ אָדָם שִׁשְּׁה עָשְׂר אָלֶף: רמדרר לא מו במדבר לא מו 3. וְאַנִי לֹא אָחוּס על נִינְוַה הָעִיר הַגְּדוֹלְה אָשֶׁר יָשׁ בָּה הַרְבָּה מָשְׁתֵּים עָשְׂרָה רְבּוֹ אָדְם מִשְׁתֵּים עָשְׂרָה רְבּוֹ אָדְם אשר לא ידע בין ימינו לשמאלו ובהמה רבה:

4. וְאַתֶּם חֲנוּ מְחוּץ לַמַּחֲנֶה שִׁבְעַת יְמִים כּּל הרג נפש וכל נגע בּחָלְל תתחטאו ביום השלישי וביום הַשְּׁבִיעִי ויאמרו אל משה עַבָּדִיף נְשְׁאוּ אֶת רֹאשׁ אַנְשֵׁי הַמִּלְחָמָה אֲשֶׁר בידנו ולא נפקד ממנו רמדרר לא מנו ימות באהל כל הבא אל ָנְהַוּלְ בְּאַהֶּל בְּל חֲשָׁר בְּאהֶל הָאהֶל וְכְל אֲשֶׁר בְּאהֶל יִטְמָא שִׁבְעַת יָמִים: . במדבר יט יד

7. אַלְמָגֶה וּגְרוּשָׁה וַחֲלֶלֶה זֹנָה אֶת אֵלֶה לֹא יִקָּח כִּי אָם בְּתוּלֶה מַעַמָּיו יִקַּח אִשָּה:

תוספות ישנים

ואיז העובדי כוכבים כו'. פרשתי בב"ק בפרק שור שנגח (לח.): דלמא אקטיל חד מישראל. י"מ דר"ש מוכיח מכאן דכל קבוע כמחלה על מחלה מדקאמר תתחטאו דלמא אקטיל חד מישראל אע"ג דעובדי כוכבים רובא אכן לא נהירא דלמסקנה חין הדבר מיושב דקחמר ממגע ומשה מי מעטינהו קרא וש"מ הולרכו חטוי משום טומאת הונדכו מטוי משום טומחת מגע ומשא עוי"ל דאין ראיה מכאן דדלמא הכי פירושה דלמה ההנויל חד מישראל והם היו פושטים ידיהם על החללים ונמלא שננטו בכולה ל) האהלוה ואפי אי ליכא אלא חד מישראל אטמו מחממיה. בכתובות ^ב) (טו.) דנפקא ליה מוארב לו ו עליו והקשינו מנא ליה לר׳ שמייי שמעון דמפיק לדו אחרינא בפרק ואלו

דכתיב (פהלים קבד) בקום עלינו אדם היינו לפי שהזכיר השם וכן ואתה אדם ולא אל גבי חירם (יחוקאל כח) והא דכתיב ואתן אדם תחתיך (ישעיה מג) הא דרשינן בברכות (דף סב:) אל תקרי אדם וכו' י' והא דכתיב והארץ נתן לבני אדם (מהלים קטו) ודרשינן מיניה (גיטין מו.) דיש קנין לעובדי כוכבים °היינו בני אדם הראשון ©: מכונ שו משא מי מעמינהו. ואע"ג דכתיב וכל אשר יגע על פני השדה וגו' או בעלם אדם (במדבר יט) הא דרשינן בנזיר פרק כ"ג (דף נג. ושם) לענין אהל ואר"י דאין הלכה כר"ש דרשב"ג פליג עליה כדתנן במס' אהלות (פרק יח מ"ע כמובות עו.) והלכה כמותו במשנתנו ולריכים כהנים ליזהר מקברי עובדי כוכבים ובפרק המקבל (ב"מ קיד:) בעובדא דאליהו דהשיב לרבה בר אבוה כר' שמעון בן יוחי דהכא דחויי קא מדחי לה ועיקר טעמא שהיה סומך על רוב ארונות שיש בהן פותח טפח וכן היה רגיל בכל מקום לדחות כמו שמצינו כשהיה קובר רבי עקיבא ואמר ליה לאו כהן ניהו מר אמר ליה לדיקים אינם מטמאים ועיקר טעמא לפי שהיה מת מלוה שהיה מהרוגי בשמים קובו דבי עקיפו זמת כים למו כזן לים תו למו למי לוקים מינם וביקור שעתו לפי שמים תו תוחים שמים תוחובי מלכות והיו יראים לקברו ומיהו בבתי עובדי כוכבים מותחים ליכנס כדתניא בתוספתא דאהלות מדורות העובדי כוכבים טמאים בחולה לארץ טהורים: ציירלה דיה שרתא בת ביתום דינאי שלכא. לאו היינו ינאי כ״ג דבפרק האומר בקידושין (דף פו.) דאם כן לא היים מושיב אחר במקומו א: בהך גדול ששת אחיו חולץ ולא שייבם. ב׳ וא״ת מרישא שמעי לה דקתני שומרת יבם (א) לכהן הדיוט ונתמנה להיות כ״ג לא יכנס ואר״י דהם לאשמעין לק"א שייבם בזיון דכ״ג ערוקקת לפניו לא תחלוץ אניי דכבר תון לה לעיל (פי להיות כ״ג לא יכנס ואר״י דהם אותו אול מותחים בחום בזיון דכ״ג שרוקקת לפניו לא תחלוץ אניי. דכבר תוך להיות כ״ג לא יכנס ואריי דהם אותו אול הוא מותחים שו בייום בו בייום וכייום בייום ובפרק כ"ג בסנהדרין (דף יח.): אין זונה אלא גיורת ומשוחררת. אפי' נחגיירה פחותה מבת ג' שנים אסורה מטעם זונה כדאמר לעיל (דף ס:) גבי עיר אחת שהיתה בא"י כו" וטעמא לפי שבאה מן העובדי כוכבים השטופים בזימה אע"ג דבפרק בתרא דקידושין (דף עת.) דריש לה מקרא דיחוקאל למר כדאית ליה ולמר כדאית ליה מ"מ בין למר ובין למר אסירא מטעם זונה ואחא יחוקאל ואסמכה אקראי והקשה ה"ר משה מפונטייש"א דהכא משמע דגיורת אסורה לכהן מדאורייתא מטעם זונה ובפרק אין מעמידין (ע"ז דף לו:) אמר דב"ד של חשמונאי גזרו דהבא על העובדת כוכבים חייב משום נשג"ז פי' אם הוא כהן חייב משום זונה ואיכא למ"ד משום נש"ג אבל משום זונה לא דנשייהו לא מפקרי ולאביי (בממורה כט:) ניחא דאעובדת כוכבים לא מחייב משום דכתיב לא יקח ולא יחלל ובעובדת כוכבים לא קרינן בה לא יקח דלא תפסי בה קידושין ולא שייך נמי בה חלול זרע שאין הזרע מתייחס אחריו אבל לרבא דפליג עליה וקאמר אחד זה ואחד זה פירוש בין זונה עובדת כוכבים בין זונה ישראלית אתננה אסור וכהן הבא עליה לוקה משום זונה קשה ויש לומר דרבא לא פליג אלא היכא דוינתה דיליף לה מזונה ישראלית כדקאמר רבא אבל לא זינתה מודה דלא מיתסרא משום זונה כדקאמר אביי משום דכתיב לא יחלל והיכא דלא זינתה הולרכו לגזור אבל גיורת דשייך בה קיחה וחילול אסורה משום זונה אע"ג דלא זינתה: ישוב נולה בעילת זגות. פירוש בקונטרס ישראלית שנבעלה לפסול לה וא"א לומר כן דמחייבי לאוין דתפסי בה קידושין לא הוי זונה °אלא מחייבי כריתוח כדפי' בהחולן (לעיל דף מט.):

הנשרפים (דף ע"ט) (מנליה) ופרשתי שם ור"ת פסק דלא כר"ש דאמר קברי גויים אין מטמאים באהל דכל מקום ששנה רשב"ג

עליה (לעיל ב.). גזירה ביאה ראשונה. דמקיים בה עשה ומלי למידחי, אטו ביאה שניה. דלא מלי למידחי דהא איקיים עניה (עניר ב). גוירה ביאה ראשובה. דמקיים כם עבה ונני מנחים, אם ביאה שביה. דמ מני מנחים יהם מיקיים בס עשה (עניר ב) ביאה ראשובה. דמקיים מקיימא מצות עשה, ביאה שביה. דמ מני לאו מצות יבוס הוא (פנהדרון יבו.). (פי"א מ"ע) נמו רשב"ג פליג עליה דקישה עובדי כוכבים מחדבה אין גה משום מדורות העובדי כוכבים מחמע אל ישובה אית בה ומטמאה באהל: סביג ומשא מי אמעיט. וא"ת הא כמיב נמי או בעצם אדם דמשמע ישראל ולא עובדי כוכבים וי"ל דבטיר (נג.) מוקמיען לכולי קרא בטומאה אהל אבל ממגע ומשא לא אמעוט עובדי כוכבים: א) וגם אין זה יהושע בן גמלא ג) שהיה בכ"ב שמקן כמה מקטת שאותו דדק היה אלא אחר הוא זה דו: ב) וא"ת והא כבר מעיל לעיל (כ.) אלמנה לבה"ג מולצת ולא ממייבמת גבי איסור מצוה ואיסור קדושה וי"ל דהכא שיקר ולעיל מנייא משום כללא דכייל ומני: